

Nr 75.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående livränta till Ebba Linnéa Emmertz m. fl.; given Drottningholms slott den 27 januari 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Allan Vougt.

Sammanfattning.

I den föreliggande propositionen underställas riksdagens prövning dels tre ärenden angående utgivande av livränta åt efterlevande till personer, som omkommit på grund av militär verksamhet, dels ock tre ärenden om utgivande av livränta till personer, som skadats under sådan verksamhet.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden. hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms
slott den 27 januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, följande.

1.

Under stridsövningar den 7 mars 1946 slirade en pansarbil, förd av värnpliktige nr 2933—11—44 G. R. Svensson, vid färd å landsvägen Knutstorp—Hovdala av vägbanan och välte, varvid furiren N. A. G. Emmertz, vilken medföljde bilen, skadades så svårt att han omedelbart avled.

Det inträffade blev föremål för behandling inför regementskrigsrätten vid Skånska pansarregementet, som, ehuru krigsrätten ogillade mot Svensson i målet förd ansvarstalan, förpliktade Svensson jämlikt lagen den 30 juni 1916 angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik att till Emmertz' änka Ebba Linnéa Emmertz och makarnas dotter Eva Ann-Kristin, född den 13 januari 1946, utgiva livräntor, till Ebba Emmertz med 125 kronor i månaden, räknat från furiren Emmertz' död till och med utgången av år 1963, dock endast så länge hon levde ogift, samt till Eva Emmertz med 50 kronor i månaden till dess hon fyllt sju år och med 75 kronor i månaden för tiden därefter till dess hon fyllt aderton år, dock att envar av livräntorna skulle minskas med vad som kunde komma att i motsvarande avseende utbetalas från riksförsäkringsanstalten. Härjämte förbehölls Eva Emmertz rätt att framdeles yrka ersättning för ytterligare kostnader för sin utbildning.

Sedan Svensson anfört besvär över krigsrättens utslag fann krigshovrätten i utslag den 12 november 1946 i likhet med krigsrätten det icke styrkt att Svensson varit vållande till olyckan. Enär frågan huruvida ersättningsskyldighet åvilade Svensson jämlikt lagen den 30 juni 1916 icke finge upptagas av krigsdomstol, undanröjde krigshovrätten krigsrättens utslag i vad Svensson därigenom förpliktats att utgiva livräntor till Ebba och Eva Emmertz.

Ebba och Eva Emmertz ha sedermera genom ombud hos försvarets civilförvaltning anhållit om uppgörelse på grundval av de av krigsrätten bestämda livräntebeloppen.

Försvarets civilförvaltning och arméförvaltningens tygvadledning, som inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, ha med överlämnande av till ärendet hörande handlingar i gemensam skrivelse den 23 april 1948 anfört bland annat följande.

Med hänsyn till omständigheterna ansåge ämbetsverken, i likhet med skaderegleringsnämnden, att Ebba och Eva Emmertz otvivelaktigt vore berättigade till livräntor till följd av den olycka, varigenom furiren Emmertz omkommit. Mot storleken av de yrkade beloppen förelåge icke anledning till erinran vare sig från ämbetsverkens eller skaderegleringsnämndens sida. Från riksförsäkringsanstalten hade inhämtats att anstalten tillerkänt livränta åt Ebba Emmertz med 835 kronor för år från och med den 8 mars 1946 så länge hon levde ogift och åt Eva Emmertz med 556 kronor 67 öre för år från och med den 8 mars 1946 till dess hon uppnått sexton års ålder. På grund av vad sålunda och i övrigt förekommit hemställde ämbetsverken, att Kungl. Maj:t måtte dels för tiden från och med den 8 mars 1946 till och med den 30 juni 1949 tillerkänna Ebba Emmertz livränta med 55 kronor 41 öre för månad och Eva Emmertz livränta med 3 kronor 61 öre för månad, att utbetalas per månad i efterskott, till Ebba Emmertz dock endast så länge hon levde ogift, dels ock avlåta förslag till riksdagen rörande livräntor till Ebba och Eva Emmertz enligt förut angivna grunder för tiden från och med den 1 juli 1949.

Statskontoret har i ett den 7 maj 1948 avgivet utlåtande förklarat, att statskontoret ansåge, att den i framställningen föreslagna livräntan åt dottern Eva Emmertz borde betraktas såsom en tillägglivränta till den enligt militärensättningsförordningen utgående förmånen och som följd härav utgå till samma ålder som denna eller 16 år. I övrigt hade ämbetsverket icke funnit anledning till erinran mot vad civilförvaltningen och tygvadledningen i ärendet hemställt. Enligt statskontorets mening syntes på sätt tidigare skett i liknande fall föreskrift böra meddelas därom, att å de föreslagna livräntebeloppen icke finge åtnjutas sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkomme pensionstagare.

Genom beslut den 17 juni 1948 och den 10 juni 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att Ebba och Eva Emmertz må beredas livräntor för tiden intill den 1 juli 1950 i enlighet med av ämbetsverken föreslagna grunder med iakttagande dock att å de sålunda bestämda livräntebeloppen icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Departementschefen.

Beträffande åldersgränsen för livräntan till Eva Emmertz föreligga i ärendet olika meningar. Detta spörsmål synes mig lämpligen böra lösas så att åldersgränsen i första hand bestämmes till 16 år och att frågan om livränta för tiden därefter till 18 år må efter ansökan framdeles tagas under omprövning. Denna prövning torde få ankomma på Kungl. Maj:t. I övrigt finner jag, att för tiden från och med den 1 juli 1950 livräntorna böra utgå

på sätt myndigheterna förordat. Livräntorna synas böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må från och med den 1 juli 1950 utgå livräntor till Ebba Emmertz med 125 kronor för månad så länge hon lever ogift, samt till Eva Emmertz med 50 kronor i månaden till dess hon fyller 7 år och med 75 kronor i månaden för tiden därefter längst till dess hon fyller 18 år, allt med avdrag för från riks försäkringsanstalten för motsvarande tid utgående livräntor, med iakttagande att å de sålunda bestämda livräntorna icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

2.

Under militära övningar den 13 september 1944 vid Sundsvalls luftvärnsskär skadades värnpliktige nr 759-21-43 T. L. Jansson vid avfyran av ett s. k. knallskott så svårt att ett finger å högra handen och två fingrar å vänstra handen måste amputeras.

Omständigheterna i samband med olyckan blevo föremål för prövning av domstol, varvid förd ansvars- och skadeståndstalan mot de befäls personer som varit närmast ansvariga för övningen lämnades utan bifall.

I anledning av olyckshändelsen har riks försäkringsanstalten tillerkänt Jansson livränta efter en invaliditetsgrad av $33\frac{1}{3}\%$ för tiden den 12 december 1944—den 11 december 1945 samt efter en invaliditetsgrad av 25 % för tiden den 12 december 1945—den 11 december 1947 ävensom, jämlikt beslut den 6 december 1947, från och med den 12 december 1947 och tills vidare under Janssons återstående livstid.

Jansson har genom ombud i skrivelse till försvarets civilförvaltning den 30 januari 1947 framställt krav på ytterligare ersättning av kronan i anledning av skadan och sedermera slutligen yrkat för sveda och värk 600 kronor, för lyte och framtida men 1 500 kronor samt för ombudsarvode 350 kronor ävensom livränta för tiden den 9 april 1945—den 11 december 1947, beräknad efter en årlig arbetsförtjänst av 4 036 kronor 98 öre samt enligt av riks försäkringsanstalten för olika tidsperioder fastställda grader av arbetsoförmåga, med avdrag för vad Jansson för samma tid uppburit eller kunde komma att uppbära i periodiskt understöd från anstalten, dyrtidstillägg ej inräknat.

Försvarets civilförvaltning och *arméförvaltningens tygavdelning*, som i ärendet inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, ha med överlämnande av handlingarna i ärendet i skrivelse den 24 april 1948 anfört bland annat följande.

Med hänsyn till omständigheterna vid olyckshändelsen hade ämbetsverken i likhet med skaderegleringsnämnden funnit sannolika skäl tala för att kronan vore rättsligen skyldig att utgiva ojämkat skadestånd till Jansson. I fråga om

de yrkade ersättningsbeloppen hade varken skaderegleringsnämnden eller ämbetsverken funnit anledning till annan erinran än att ombudsarvodet borde utgå med endast 200 kronor. Enär riks försäkringsanstalten numera tillerkänt Jansson livsvarig livränta, ansåge såväl ämbetsverken som skaderegleringsnämnden att Jansson borde tillerkännas livränta jämväl för tiden från och med den 12 december 1947 tills vidare under sin återstående livstid, beräknad efter en årlig arbetsförtjänst av 4 036 kronor 98 öre och en invaliditetsgrad av 25 %, med avdrag enligt samma grunder som tidigare angivits beträffande den yrkade livräntan.

På grund av det anförda hemställde ämbetsverken, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna Jansson engångsersättning för sveda och värk med 600 kronor, för lyte och framtida men med 1 500 kronor samt för ombudsarvode med 200 kronor ävensom livränta för tiden från och med den 9 april 1945 intill den 1 juli 1949, att utgå efter en årsinkomst av 4 036 kronor 98 öre samt en invaliditetsgrad av $33\frac{1}{3}$ % för tiden den 9 april—den 11 december 1945, eller med 908 kronor 31 öre, samt efter en invaliditetsgrad av 25 % för tiden den 12 december 1945—den 30 juni 1949, eller med 1 009 kronor 25 öre för år, i båda fallen med avdrag för vad Jansson uppburit eller kunde komma att uppbära från riks försäkringsanstalten, dyrtidstillägg å livränta ej inräknat. Ämbetsverken hemställde vidare att Kungl. Maj:t måtte avlåta förslag till riksdagen rörande utgivande av årlig livränta till Jansson för tiden från och med den 1 juli 1949 under hans återstående livstid med 1 009 kronor 25 öre, med avdrag enligt angivna grunder.

Statskontoret har i ett den 7 maj 1948 avgivet utlåtande förklarat sig icke ha något att erinra mot vad civilförvaltningen och tygavdelningen i ärendet hemställt. På sätt tidigare skett i liknande fall syntes föreskrift böra meddelas därom, att å det föreslagna livräntebeloppet icke finge åtnjutas sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkomme pensionstagare.

Genom beslut den 17 juni 1948 har Kungl. Maj:t medgivit, att Jansson må beredas engångsersättning ävensom livränta för tiden intill den 1 juli 1949 enligt av ämbetsverken föreslagna grunder. Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 10 juni 1949 medgivit, att Jansson fortsättningsvis för tiden den 1 juli 1949—den 30 juni 1950 må beredas ersättning enligt samma grunder, dock med skyldighet för honom att vidkännas avdrag jämväl med dyrtidstillägg å livräntan från riks försäkringsanstalten.

Departementschefen.

Beträffande engångsersättning till Jansson och livränta till honom för tiden intill den 1 juli 1950 föreligger beslut av Kungl. Maj:t. För tiden från och med den 1 juli 1950 synes såsom myndigheterna förordat livränta böra utgå till Jansson med 1 009 kronor 25 öre för år, med iakttagande av att å livräntan icke bör utgå någon sådan tilläggsförmån, som eljest tillkommer pensionstagare. Livräntan synes böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

I fråga om Kungl. Maj:ts beslut den 10 juni 1949, att Jansson skall vara skyldig vidkännas avdrag å livräntan jämväl med dyrtidstillägg därå från riksförsäkringsanstalten, tillåter jag mig hänvisa till vad jag härutinnan anfört under punkten 3 i protokollet över försvarsärenden för den 28 januari 1949 (proposition 1949: 21).

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må till T. L. Jansson från och med den 1 juli 1950 utgå årlig livränta med 1 009 kronor 25 öre, med avdrag för vad han på grund av olyckshändelsen för motsvarande tid kan komma att uppbära i livränta från riksförsäkringsanstalten, med iakttagande att å den sålunda bestämda livräntan icke må åtnjutas någon sådan tillläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

3.

Den 27 november 1947 blev arbetaren Yngve Leonard Persson, då han var sysselsatt med vägarbete å Barkåkra flygfält, påkörd och dödad vid haveri med ett kronan tillhörigt flygplan.

Sedan olyckshändelsen varit föremål för prövning inför krigsrätten vid Skånska flygflotttiljen, där åklagaren yrkat ansvar å flygplanetns förare för oförstånd i tjänsten samt vissa ersättningsyrkanden framställets mot föraren, lämnade krigsrätten genom utslag den 8 juni 1948 de framställda yrkandena utan bifall.

Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

I skrivelse den 14 juni 1948 till flygförvaltningen har den omkomnes moder, änkefru Gerda Eufrosyne Persson, med förmålan att hon för sin försörjning varit helt beroende av den avlidne, anhållit att kronan måtte till henne utgiva en årlig livränta av 600 kronor ävensom ett engångsbelopp av 2 000 kronor, motsvarande viss den avlidnes skuld som icke kunnat gäldas ur dödsboets till endast 350 kronor uppgående tillgångar.

Härjämte har ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö, där den avlidne var försäkrad för olycksfall i arbete, yrkat ersättning för i anledning av olyckshändelsen havda kostnader med 363 kronor för begravningshjälp, 23 kronor för läkararvode och intyg samt 277 kronor 50 öre för livränta till Gerda Eufrosyne Persson för tiden den 28 november 1947—den 31 oktober 1948 ävensom gottgörelse för den livränta, beräknad efter 300 kronor för år, som av bolaget kunde komma att utgivas för tiden efter den 31 oktober 1948.

Försvarets skaderegleringsnämnd har i ett den 30 september 1948 avgivet yttrande anfört bl. a., att nämnden icke ansåge tillräcklig grund föreligga att tillstyrka kravet å engångsersättning med 2 000 kronor. Däremot förordade nämnden, att livsvarig livränta tillerkändes änkefru Persson från den 27

november 1927 med 700 kronor för år, med avdrag av den från försäkringsbolaget utgående livräntan.

Försvarets civilförvaltning och flygförvaltningen ha, med överlämnande av till ärendet hörande handlingar, i gemensam skrivelse den 29 oktober 1948 anfört i huvudsak följande.

Enligt ämbetsverkens uppfattning kunde kronan, då Yngve Leonard Persson icke syntes ha genom eget vållande medverkat till sin död, icke undgå att utgiva ersättning för den genom haveriet uppkomna skadan. Utredningen gäve vid handen att Gerda Eufrosyne Persson, som vore född den 30 juni 1883 och jämlikt lag ägt rätt till underhåll av den omkomne, genom dennes frånfälle kommit att sakna erforderligt underhåll. Kronan syntes med hänsyn härtill skyldig utgiva skadestånd till Gerda Eufrosyne Persson i form av livsvarig livränta från den 27 november 1947. Ämbetsverken anslöte sig till skaderegleringsnämndens uppfattning rörande storleken av livräntan samt ansåge att laga grund saknades för bifall till ansökningen i vad avsåge engångsersättning med 2 000 kronor. — Till försäkringsbolaget syntes ersättning jämlikt 12 § 2 mom. lagen om försäkring för olycksfall i arbete böra utgå med yrkade belopp för av bolaget havda kostnader, varjämte bolaget syntes berättigat till ersättning för livränta som komme att utgivas för tiden efter den 31 oktober 1948. — Med hänsyn till det anförda hemställde ämbetsverken, att Kungl. Maj:t måtte dels medgiva att ersättning finge utgivas till Gerda Eufrosyne Persson och bolaget i enlighet med angivna grunder för tiden till och med den 30 juni 1949, dels ock avlåta förslag till riksdagen rörande utgivande till Gerda Eufrosyne Persson av livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1949 efter 700 kronor för år, med avdrag dock för vad bolaget för motsvarande tid kunde komma att utgiva till henne i livränta.

Genom beslut den 12 november 1948 har Kungl. Maj:t på sätt myndigheterna föreslagit medgivit dels att Gerda Eufrosyne Persson må beredas livränta för tiden den 27 november 1947—den 30 juni 1949 efter 700 kronor för år med avdrag för livränta för motsvarande tid från olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö, dels ock att till olycksfallsförsäkringsbolaget må utbetalas, förutom viss engångsersättning, gottgörelse för av bolaget för tiden till och med den 30 juni 1949 till änkefru Persson utgiven livränta efter 300 kronor för år. Genom beslut den 25 november 1949 har Kungl. Maj:t sedermera medgivit, att Gerda Eufrosyne Persson må fortsättningsvis för tiden den 1 juli 1949—den 30 juni 1950 beredas ersättning i form av livränta enligt tidigare grunder.

Departementschefen.

Beträffande livränta till Gerda Eufrosyne Persson för tiden intill den 1 juli 1950 och gottgörelse till olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö intill samma tidpunkt föreligger beslut av Kungl. Maj:t. För tiden där-efter synes på sätt civilförvaltningen och flygförvaltningen föreslagit livränta böra utgå till änkefru Persson med 700 kronor för år, med iakttagande

av att å livräntan icke bör utgå någon sådan tilläggsförmån som eljest tillkommer pensionstagare. Avdrag förutsättes härvid skola ske för belopp, som änkefru Persson för motsvarande tid utfår från försäkringsbolaget. För dessa belopp äger bolaget regressrätt mot kronan. Livräntan synes böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må utgå

a) till Gerda Eufrosyne Persson från och med den 1 juli 1950 årlig livränta efter 700 kronor för år, med avdrag för den livränta ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö må komma att till henne utgiva, med iakttagande att å den sålunda bestämda livräntan icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare,

b) till olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö gottgörelse för den livränta, beräknad efter 300 kronor för år, som av bolaget kan komma att utgivas till änkefru Persson för tiden efter den 30 juni 1950.

4.

Den 3 juli 1944 inträffade vid røjning av ett landminfält i närheten av Haparanda en sprängningsolycka, varvid, såvitt nu är i fråga, värnpliktige nr 988—4—42 Gösta Alvar Lindberg dödades.

Med anledning av Lindbergs frånfälle tillerkände riks försäkringsanstalten jämlikt 1927 års militärsättningsförordning Lindbergs fader begravningshjälp med 150 kronor utöver det belopp å 250 kronor som till denne utgått från vederbörligt truppförband. Sedan rådhusrätten i Linköping genom laga kraftvunnet utslag den 25 juni 1945 förklarar, att Lindberg skulle anses ha varit fader till ett av Inga Brita Kristina Samuelsson, Linköping, den 23 oktober 1944 fött barn, Carl Olof Gösta, vilket tillika förklarats vara deras trolovningsbarn, tillerkände anstalten barnet en årlig livränta å 294 kronor, att utgå från och med den 23 oktober 1944 till dess barnet uppnått sexton års ålder, varjämte å livräntan skulle utgå dyrtidstillägg med 40 % enligt därom gällande särskilda bestämmelser.

I skrivelse till försvarets civilförvaltning den 10 september 1946 yrkade Inga Samuelsson i anledning av Lindbergs död av kronan ersättning som slutligen bestämdes att avse begravningskostnader samt vårdkostnad för henne själv och barnet med 1 304 kronor 45 öre, mistad arbetsförtjänst m. m. till följd av förlösningen med 2 000 kronor samt ombudsarvode med 300 kronor ävensom bidrag till barnets underhåll med 100 kronor för månad till dess barnet fyllt 18 år.

Försvarets skaderegleringsnämnd, som den 27 januari 1949 avgivit ytt-

rande i ärendet, har förklarat sig anse, att Inga Samuelsson vore berättigad till skadestånd med anledning av Lindbergs död. Nämnden tillstyrkte, att ersättning för begravnings- och vårdkostnader bestämdes till 940 kronor 28 öre. Även om det kunde anses tveksamt, huruvida kronan vore rättsligen skyldig att utbetala ersättning för mistad arbetsförtjänst m. m. i samband med förlossningen, syntes nämnden starka billighetsskäl tala för att det i detta avseende yrkade beloppet, 2 000 kronor, tillerkändes Inga Samuelsson. Med hänsyn till omständigheterna ansåge sig nämnden böra tillstyrka att barnet tillerkändes livränta med 100 kronor för månad till dess barnet fyllt 16 år, då frågan om livränta för ytterligare tid borde tagas under omprövning. Från livräntan borde avdragas från riks försäkringsanstalten utgående periodiskt understöd. Mot det begärda ombudsarvodet hade nämnden icke något att erinra.

Försvarets civilförvaltning och *arméförvaltningens tygavdelning* ha i en den 5 mars 1949 dagtecknad skrivelse med överlämnande av till ärendet hörande handlingar anslutit sig till skaderegleringsnämndens förslag och hemställt att Inga Samuelsson samt hennes och Lindbergs son, Carl Olof Gösta, måtte tillerkännas ersättning i enlighet därmed.

Genom beslut den 24 mars 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att ersättning må beredas dels Inga Samuelsson i enlighet med ämbetsverkens förslag med tillhoppa 3 240 kronor 28 öre, dels ock Inga Samuelssons och Lindbergs barn, Carl Olof Gösta, i form av livränta för tiden den 23 oktober 1944—den 30 juni 1950 med 100 kronor för månad, med avdrag för från riks försäkringsanstalten för motsvarande tid utgående periodisk ersättning.

Departementschefen.

Beslut föreligger av Kungl. Maj:t beträffande engångsersättning till Inga Samuelsson samt livränta till hennes och Lindbergs son för tiden från och med 23 oktober 1944 till och med den 30 juni 1950. För tiden därefter synes livränta till barnet böra utgå på sätt myndigheterna förordat. Dock hör såsom jag förordat beträffande det under punkten 1. redovisade fallet fråga om livränta till barnet efter fyllda 16 år till 18 år framdeles kunna efter ansökan omprövas av Kungl. Maj:t. Livräntan synes böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må från och med den 1 juli 1950 till Carl Olof Gösta Samuelsson utgå livränta med 100 kronor för månad längst till dess han fyller 18 år, med avdrag för från riks försäkringsanstalten för motsvarande tid utgående periodisk ersättning, med iakttagande att å den sålunda bestämda livräntan icke må åtnjutas någon sådan tilläggförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

5.

Den 22 oktober 1942 inträffade inom Karlskrona kustartilleriregementes kasernetablissemment en olyckshändelse i samband med rengöring av en kulspruta, varvid, bland andra, värnpliktige nr 384—19—19 Karl Oscar Ludvig Sandberg skadades så svårt att hans högra arm måste amputeras strax nedanför axelleden. Olyckan förorsakades därav att ett i kulsprutan kvarglömmt skott gick av och träffade Sandberg, vilken befann sig framför kulsprutan.

Det inträffade blev föremål för prövning vid regementskrigsrätten, som i sitt av krigshovrätten fastställda och lagakraftvunna utslag fällde landstormskorpralen nr 498—21—18 J. A. Pettersson till ansvar för tjänsteförsummelse för det han icke tillsett att kulsprutan efter användningen blivit plundrad på skott. Pettersson förklarades vållande till den Sandberg tillfogade kroppsskadan. Vid krigsrätten förbehöllo sig såväl Sandberg som riksförsäkringsanstalten rätt att mot Pettersson föra särskild talan, Sandberg om ersättning för framtida men jämte sveda och värk samt riksförsäkringsanstalten för vad anstalten kunde komma att få utgiva i anledning av olycksfallet.

Sandberg, som hemförlovades från militärtjänsten den 26 januari 1943, tillerkändes av riksförsäkringsanstalten sjukpenning för tiden den 27 januari—den 5 mars 1943 samt för tiden därefter livsvarig livränta, beräknad efter en invaliditetsgrad av 75 %. Därjämte tillerkändes Sandberg visst ersättnings-tillägg och dyrtidstillägg å livräntan.

Genom ombud har Sandberg i skrivelse till försvarets civilförvaltning den 4 november 1948 framställt anspråk på ytterligare ersättning från kronan.

Advokatfiskalen hos försvarets civilförvaltning har i ett den 3 maj 1949 i ärendet avgivet yttrande förklarat sig anse, att kronan icke torde kunna undgå att svara för skäligt skadestånd till Sandberg.

Marinförvaltningen har, med överlämnande av till ärendet hörande handlingar, i skrivelse den 8 augusti 1949 anfört bl. a. följande.

Marinförvaltningen, som med hänsyn till bl. a. utgången av målet mot Pettersson delade advokatfiskalens uppfattning, hade under hand föreslagit Sandberg förlikning enligt följande grunder, nämligen dels engångsersättning för sveda och värk med 1 500 kronor, för framtida men med 5 000 kronor, för läkarintyg med 20 kronor och för ombudskostnader med 500 kronor, dels ock livsvarig livränta från och med den 27 januari 1943, att utgå för tiden intill den dag Sandberg fyllde 67 år efter en beräknad årlig inkomst av 4 500 kronor och en invaliditetsgrad av 75 % och för tiden därefter reducerad till hälften, allt med avdrag för vad riksförsäkringsanstalten utgivit eller komme att utgiva till Sandberg samt ersättnings- och dyrtidstillägg därå. Sandberg hade förklarat sig villig att godtaga det av marinförvaltningen föreslagna förlikningserbudandet. Marinförvaltningen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna Sandberg ersättning i enlighet därmed.

Försvarets skaderegleringsnämnd har i ett den 26 augusti 1949 avgivet yttrande uttalat, att nämnden ansåge kronan skadeståndsskyldig gentemot Sandberg och att nämnden icke hade något att erinra mot de av marinförvaltningen föreslagna ersättningsgrunderna.

Försvarets civilförvaltning har i ett den 13 september 1949 avgivet utlåtande förordat, att Sandberg beredes ersättning enligt föreslagna grunder.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande den 27 september 1949 anfört bl. a. följande.

Från den livränta, som kunde komma att tillerkännas Sandberg, borde för tiden till och med den dag han uppnådde 67 års ålder, avdrag i enlighet med vad därom föreslagits göras med fulla beloppet av från riksförsäkringsanstalten för motsvarande tid utgående ersättningsförmåner i form av sjukpenning och livränta jämte dyrtids- och ersättningsstillägg, varom i det föreliggande förslaget närmare uppgifter lämnats. För tiden därefter under Sandbergs återstående livstid, varunder livränta föreslagits skola utgivas med belopp, motsvarande hälften av den därförut utgående livräntan, syntes avdrag böra ske allenast med halva beloppet av från riksförsäkringsanstalten därunder utgående ersättningsförmåner.

Genom beslut den 14 oktober 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att Sandberg må — under villkor att han å kronan överlät sin rätt till det skadestånd som på grund av skadan kunde tillkomma honom av Pettersson eller annan — beredas ersättning för sveda och värk, framtida men, läkarintyg samt ombudskostnader med tillhoppa 7 020 kronor ävensom för förlorad arbetsförtjänst i form av livränta för tiden den 27 januari 1943—den 30 juni 1950 efter 3 375 kronor för år med avdrag av från riksförsäkringsanstalten för motsvarande tid utgående ersättning, dock med iakttagande att å den sålunda bestämda livräntan icke finge utgå någon sådan tilläggsförmån som enligt gällande bestämmelser eljest tillkomme pensionstagare.

Departementschefen.

Beträffande engångsersättning till Sandberg och livränta till honom för tiden till och med den 30 juni 1950 föreligger beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes livränta böra utgå på sätt myndigheterna förordat, varvid jämkning av livräntebeloppet efter 67 års ålder bör ske. Livräntan synes böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må till Karl Oscar Ludvig Sandberg utgå livsvarig livränta från och med den 1 juli 1950 till dess han fyller 67 år efter 3 375 kronor för år samt därefter med halva detta belopp, med avdrag före 67 års ålder med hela, samt efter 67 års ålder med halva beloppet av från riksförsäkringsanstalten för motsvarande tid utgående ersättningsförmåner, med iakttagande att å den sålunda bestämda livräntan icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

6.

Under en militär övning natten mellan den 19 och den 20 september 1941 skadades värnpliktige 1658—46—46 Karl Gösta Jansson vid kollision mellan en av honom i tjänsten förd motorecykel och en kronan tillhörig lastbil så svårt att högra underbenet måste amputeras.

Genom beslut den 19 november 1948 medgav Kungl. Maj:t, att Jansson fick beredas ersättning, så vitt nu är i fråga, för lyte och framtida men med 4 000 kronor samt i form av livränta för tiden den 28 mars 1942—den 29 november 1948, att för tiden den 19 juni 1945—den 29 november 1948 utgå efter av riksförsäkringsanstalten fastställd invaliditetsgrad och en antagen årsinkomst av 6 000 kronor, med avdrag dock för under motsvarande tid från anstalten utgående periodiskt understöd, dyrtidstillägg å livränta ej inberäknat, samt med iakttagande av att å den sålunda bestämda livräntan icke fick åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkomme pensionstagare.

Uti en av *försvarets civilförvaltning* och *arméförvaltningens tygavdelning*, jämte eget gemensamt yttrande, den 18 november 1949 överlämnad skrift har Jansson genom ombud anhållit, att han måtte erhålla ytterligare ersättning för lyte och framtida men med 1 000 kronor ävensom livsvarig livränta, beräknad efter en antagen årsinkomst av 6 000 kronor och en invaliditetsgrad av 40 %.

Civilförvaltningen och tygavdelningen, som inhämtat utlåtande från försvarets skaderegleringsnämnd, ha i sitt yttrande anfört bl. a. följande.

Från riksförsäkringsanstalten hade inhämtats, att Janssons invaliditetsgrad fastställts för tiden den 30 augusti 1948—den 29 augusti 1949 till 45 % och för tiden den 30 augusti 1949—den 29 augusti 1952 till 40 %. Anstalten hade vidare uttalat att, med hänsyn till arten av de skador som åsamkats Jansson, någon ytterligare nedsättning av den beräknade invaliditeten icke syntes vara att förvänta. Advokatfiskalen hos civilförvaltningen, vars yttrande tillstyrkts av försvarets skaderegleringsnämnd, hade föreslagit, att Jansson måtte tillerkännas livsvarig livränta efter en antagen årsinkomst av 6 000 kronor och en invaliditetsgrad för tiden den 30 november 1948—den 29 augusti 1949 av 45 % och för tiden därefter av 40 %, dock med avdrag för till Jansson utgående periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten. Härjämte hade advokatfiskalen tillstyrkt, att Jansson måtte beredas ytterligare ersättning med 1 000 kronor för lyte och stadigvarande men. Ämbetsverken hade icke något att erinra mot den av advokatfiskalen föreslagna beräkningen av livräntan och ej heller mot den begärda ytterligare gottgörelsen för lyte och stadigvarande men. Med hänsyn till för Jansson föreliggande ekonomiska svårigheter hade ämbetsverken låtit till honom i förskott utbetala ett belopp av 500 kronor.

Genom beslut den 9 december 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att Jansson må beredas dels ytterligare ersättning för lyte och stadigvarande men med 1 000 kronor, varå skulle avräknas till Jansson i förskott utgivet belopp å

500 kronor, dels ock ersättning i form av livränta för tiden den 30 november 1948—den 30 juni 1950 i enlighet med de av advokatfiskalen föreslagna grunderna, dock med iakttagande av att å den sålunda bestämda livräntan icke må utgå någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Departementschefen.

Beträffande ytterligare lytesersättning till Jansson och livränta till honom för tiden till och med den 30 juni 1950 föreligger beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes såsom myndigheterna förordat livränta böra utgå till Jansson, beräknad efter en antagen årsinkomst av 6 000 kronor och en invaliditetsgrad av 40 %, med iakttagande av att å livräntan icke bör utgå någon sådan tilläggsförmån som eljest tillkommer pensionstagare. Livräntan synes böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må till Karl Gösta Jansson från och med den 1 juli 1950 utgå årlig livränta, beräknad efter en årsinkomst av 6 000 kronor och en invaliditetsgrad av 40 %, med avdrag för vad han på grund av olyckshändelsen uppbär i livränta från riksförsäkringsanstalten, med iakttagande att å den sålunda bestämda livräntan icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1—6 hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Olof Cederstrand.
